

POSTANOWIENIE

5 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

(przewodniczący)

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 5 września 2023 r. w Warszawie
zażalenia S. Inc. w P.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 6 lutego 2023 r., VII AGz 54/21,

w sprawie z powództwa S. Inc. w P.

przeciwko N. w W.

o zapłatę,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 6 lutego 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie odrzucił skargę kasacyjną wniesioną od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 21 czerwca 2021 r. przez S. Inc. w P. - powoda w sprawie przeciwko N. w W. o zapłatę.

Jako podstawę rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny powołał art. 398⁶ § 2 k.p.c. i stwierdził, że powód w skardze kasacyjnej zawarł wniosek o zwolnienie go od opłaty od tego środka zaskarżenia. Postanowieniem z 13 października 2022 r. referendarz sądowy oddalił ten wniosek, a postanowieniem z 19 grudnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, po rozpoznaniu skargi na orzeczenie referendarza,

utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Postanowienie z 19 grudnia 2022 r. zostało doręczone pełnomocnikowi powoda 18 stycznia 2023 r., a ten nie opłacił w siedmiodniowym terminie skargi kasacyjnej.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 lutego 2023 r. powód zarzucił, że orzeczenie to zostało wydane z naruszeniem art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 1 k.p.c. i art. 112 ust. 3 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 755; dalej – u.k.s.c.) przez błędne uznanie, że powód nie usunął braków skargi kasacyjnej w terminie, którego bieg rozpoczął się 18 stycznia 2023 r. i zakończył 25 stycznia 2023 r. Powód stwierdził, że z art. 112 ust. 3 u.k.s.c. wynika, iż dotyczy on wyłącznie postanowienia sądu oddalającego zażalenie na odmowę zwolnienia od kosztów sądowych, co oznacza, iż w przypadku postanowienia utrzymującego w mocy orzeczenie referendarza sądowego, sąd powinien wezwać z urzędu stronę do uiszczenia opłaty sądowej stosunkowej stosownie do art. 112 ust. 2 u.k.s.c. i art. 130 k.p.c.

Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 112 ust. 2 u.k.s.c. wynika, że przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma stosownie do art. 130 k.p.c., jeżeli jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony. W myśl ust. 3 powołanego przepisu, czynności tych przewodniczący nie podejmuje, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, to tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia rozstrzygającego jej wniosek, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Gdyby jednak o zwolnieniu od kosztów sądowych orzekał sąd pierwszej instancji, a strona wniosła zażalenie w przepisany termin, to termin do opłacenia pisma

biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia oddalającego zażalenie, albo od ogłoszenia wydanego na posiedzeniu jawnym postanowienie sądu drugiej instancji.

Rozwiązanie to zostało wprowadzone przez ustawodawcę po to, by przyspieszyć postępowanie w sprawie i odciążyć przewodniczących od wydawania zarządzeń w kwestiach incydentalnych, przy założeniu, że fachowy pełnomocnik jest w stanie obliczyć opłatę stosunkową od skargi kasacyjnej, gdy stanowi ona oznaczony w ustawie procent od wskazanej przez niego wartości przedmiotu zaskarżenia.

Orzeczenia referendarza sądowego dotyczą kwestii, w których ustawodawca przyznał referendarzom kompetencje do wykonywania czynności pomocniczych w zakresie wymiaru sprawiedliwości, a ustawodawca przewidział odpowiednie stosowanie do nich przepisów o postanowieniach sądu (art. 362¹ k.p.c.). Żadne racje nie przemawiają za tym, żeby ustaloną w ust. 3 art. 112 u.k.s.c. regułę postępowania wiązać wyłącznie z sytuacją, gdy w przedmiocie wniosku o zwolnienie od opłaty wypowie się sąd, co oznacza, że właściwym dla tego orzeczenia środkiem zaskarżenia będzie zażalenie, a nie stosować jej – jak sugeruje skarżący – wtedy, gdy wniosek zostanie rozstrzygnięty przez referendarza, którego orzeczenie zaskarżalne jest skargą i podlega uchyleniu lub utrzymaniu w mocy przez sąd.

Trafnie zatem przyjął Sąd Apelacyjny, że w sprawie niniejszej termin do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej upłynął bezskutecznie z dniem 25 stycznia 2023 r., tj. z końcem siódmego dnia od doręczenia pełnomocnikowi powoda odpisu postanowienia, w którym utrzymano w mocy postanowienie referendarza sądowego oddalające wniosek o zwolnienie powoda od opłaty od skargi kasacyjnej, a odrzucenie spóźnionej skargi kasacyjnej miało podstawę w 398⁶ § 2 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 394¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

A.W.

[ms]

